



SLOVENSKIM OBČINAM

Številka: 037-7/2024-3130/1

Datum: 5. 12. 2024

Zadeva: **Novela Zakona o lokalnih volitvah (ZLV-K) – uskladitev občinskih predpisov**

Spoštovani,

Državni zbor Republike Slovenije je dne 22. 11. 2024 sprejel Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o lokalnih volitvah (v nadaljevanju: ZLV-K), ki je objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije št. 102/2024. ZLV-K v 30. členu določa, da morajo občine uskladiti splošne akte s spremenjenim zakonom v šestih mesecih po njegovi uveljavitvi. Ministrstvo za javno upravo vas želi s tem dopisom opozoriti, kateri akti in katera vsebina je z ZLV-K spremenjena in zahteva spremembe v občinskih predpisih. ZLV-K sicer v pretežni meri spreminja in dopolnjuje Zakon o lokalnih volitvah (ZLV)¹, z nekaj določbami pa posega tudi v Zakon o lokalni samoupravi (ZLS)². Zaradi sprememb na podlagi ZLV-K, pojasnjenih v nadaljevanju, bodo občine morale uskladiti poslovnik občinskega sveta in odlok, ki ureja volilne enote, v kolikor pa katero od navedenih vsebin ureja tudi statut, pa bo treba najprej poseči vanj.

Poslovnik občinskega sveta

Ugotovitev izida volitev (29. člen ZLV-K)

Zaradi enotne ureditve volilnega spora zakon posega v 15.b člen ZLS, pri čemer se zaradi sistematičnosti zakonske ureditve ne spreminja samo besedilo omenjenega člena, temveč se materija, ki jo člen ureja, bodisi umešča v ZLV (30. in 38. člen ZLV) bodisi ureja v spremenjenih 15.b, 37.a, 41. in 42. členu in v novem 15.c in 15.č členu. Terminološko 5. člen ZLV-K spreminja še 30. člen ZLV.

Ta sprememba se nanaša na način ugotavljanja mandatov novoizvoljenega občinskega sveta. Občinski svet po novem ne potrjuje več mandatov novoizvoljenih članov občinskih svetov, ampak to stori občinska volilna komisija, ko objavi akt o izidu volitev (16. člen ZLV-K, ki posega v 90. člen zakona). Občinski svet se na konstitutivni seji z izvolitvijo članov zgolj seznani.

Sklic konstitutivne seje občinskega sveta (29. člen ZLV-K)

Zakon z novim 15.c členom določa rok za sklic konstitutivne seje občinskega sveta. Doslej je urejanje te vsebine zakon prepuščal občinskim poslovnikom. Prva seja občinskega sveta se opravi najpozneje v 14 dneh po objavi akta o izidu volitev iz 90. člena ZLV. Ker izvedbo konstitutivne seje določa zakon, te določbe načeloma ni treba

¹ Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08, 83/12, 68/17 in 93/20 – odl. US

² Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 79/09, 51/10, 40/12 – ZUJF, 11/14 – popr., 14/15 – ZUUJFO, 11/18 – ZSPDSLS-1, 30/18, 61/20 – ZIUZEOP-A, 80/20 – ZIUOOPE in 62/24 – odl. US

prepisovati v poslovnik občinskega sveta, je pa treba črtati določbe poslovnika, ki bi bile v nasprotju z navedeno določbo zakona.

Odlok o določitvi volilnih enot

Meje ožjih delov občin niso nujno meje volilnih enot (3. člen ZLV-K)

ZLV je v 20. členu doslej določal, da so meje krajevnih skupnosti hkrati tudi meje volilnih enot, zato je v praksi prihajalo do številnih zagat pri zagotavljanju enakosti volilne pravice. Prvi odstavek istega člena namreč določa, da se en član občinskega sveta voli na enako število prebivalcev. S spremembo drugega in s črtanjem tretjega odstavka se z novelo ZLV-K odpravlja nedeljivost ožjih delov občine pri oblikovanju volilnih enot.

Svete ožjih delov se voli v eni volilni enoti (27. člen ZLV-K)

Spremenjen 109. člen zapoveduje, da se sveti ožjih delov občin volijo v eni volilni enoti. Doslej je zakon urejanje te vsebine prepuščal občinskim odlokom. Z drobitvijo ožjih delov občin na nepregledno število volilnih enot po načelu 'vsako naselje svoja volilna enota' je kršeno načelo enakosti volilne pravice, saj se en član sveta ne voli na približno enako število prebivalcev. Hkrati pa je številčnost oziroma drobljenje ožjih delov na volilne enote za občinske volilne organe, za predlagatelje in kandidate pomenila nepremostljive ovire in povzročala napake, v mnogih primerih pa onemogočala izvolitev popolne sestave svetov.

Poenotenje delovanja nepopolnih svetov ožjih delov občin (28. člen ZLV-K)

Drugi odstavek veljavnega 110. člena ZLV določa, da se nadomestne volitve v svete krajevnih in vaških skupnosti v mestnih občinah opravijo šele, ko preneha mandat najmanj tretjini članom sveta. S spremembo se enaka ureditev določi tudi za četrtne skupnosti.

Imenovanje občinske volilne komisije

Izobrazba predsednika in namestnika (6. člen ZLV-K)

Zakon podrobneje kot doslej določa izobrazbo za predsednika in namestnika občinske volilne komisije. Ta dva se imenujeta izmed drugih oseb, ki imajo v Republiki Sloveniji pridobljeno najmanj pravno izobrazbo, pridobljeno po študijskem programu prve in druge stopnje oziroma pravno izobrazbo, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljene po študijskih programih druge stopnje, in je v skladu z ZSOK uvrščena na 8. raven. To pomeni, da bosta predsednik občinske volilne komisije in njegov namestnik imenovana izmed oseb, ki imajo pravni magisterij (in predhodno še diplomu s pravnega področja), pridobljen po magistrskem študijskem ali enovitem magistrskem študijskem programu (pridobljenem po letu 2004 v skladu z Zakonom o visokem šolstvu), specializacijo po visokošolski strokovni izobrazbi (pridobljeni v skladu z Zakonom o visokem šolstvu, vendar najdlje do izteka študijskega leta 2015/16), univerzitetno izobrazbo (pridobljeno po Zakonom o visokem šolstvu od leta 1994 do izteka študijskega leta 2015/16) ali diplomu o visokošolskem izobraževanju.

Druga dopolnitev omogoča občinskemu svetu, da za predsednika in namestnika občinske volilne komisije imenuje osebe, ki nimajo stalnega prebivališča v občini, saj se je v manjših občinah dogajalo, da oseb z zahtevano izobrazbo ni bilo na voljo.

Pluralna sestava volilnih organov (6. in 7. člen ZLV-K)

Člena zapovedujeta imenovanje članov volilne komisije in volilnih odborov tako, da se zagotovi politično oziroma interesno pluralna sestava volilnih organov. Pluralna sestava volilnih organov zagotavlja neposredni medsebojni nadzor nad zakonitostjo izvajanja volilnih opravil. Zaradi različnih razlag 34. člena ZVDZ, ki se je doslej uporabljal tudi pri imenovanju volilnih organov za lokalne volitve, se z dopolnitvijo 35. člena ZLV nedvoumno določa pluralna sestava volilnih organov. Idealna pluralna sestava pomeni, da vsakega od članov in namestnikov predlaga drug predlagatelj.

Nezdružljivost tajnika občinske volilne komisije (9. člen ZLV-K)

Tajnik volilne komisije ni član komisije, za njene člane je zakon že doslej urejal nezdružljivost. Je pa delo tajnika tesno povezano z delom volilnega organa. Z dopolnitvijo 39. člena ZLV zakonodajalec nedvoumno določa, da tajnik občinske volilne komisije ne more biti kandidat ali predstavnik oziroma zaupnik kandidata ali liste kandidatov.

Akt o izidu volitev (16. člen ZLV-K)

Že pri poslovniku občinskega sveta (ugotovitev izida volitev) smo opozorili, da prihaja do pomembne spremembe pri ugotovitvi izida glasovanja. Spremenjen 90. člen zakona sedanje 'poročilo o izidu volitev v občini' spreminja v 'akt o izidu volitev v občini'. Ne gre samo za terminološko spremembo, saj po novem izid glasovanja ugotovi občinska volilna komisija, medtem ko občinski svet ne odloča več o morebitnih pritožbah niti ne potrjuje mandatov izvoljenih članov občinskega sveta.

Uveljavitveni določbi (32. in 33. člen ZLV-K)

Pri spremembah in dopolnitvah občinskih predpisov je treba biti pozoren na uveljavitveni določbi ZLV-K. Zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne za prve redne lokalne volitve, razpisane po uveljavitvi zakona. Do začetka uporabe tega zakona pa se uporabljajo določbe Zakona o lokalnih volitvah (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08, 83/12, 68/17 in 93/20 – odl. US) in Zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 79/09, 51/10, 40/12 – ZUJF, 14/15 – ZUUJFO, 11/18 – ZSPDSLS-1, 30/18, 61/20 – ZIUZEOP-A in 80/20 – ZIUOOPE). Vse morebitne nadomestne volitve do razpisa rednih lokalnih volitev v 2026 se bodo torej izvajale na podlagi ureditve, ki je veljala pred uveljavitvijo ZLV-K. Zato je temu treba prilagoditi tudi uveljavitvene določbe občinskih predpisov.

Izjemi sta spremenjeni drugi odstavek in novi tretji odstavek 35. člena zakona ter dopolnjeni prvi odstavek 37. člena zakona, ki se začneta uporabljati z dnem uveljavitve novele ZLV-K. Pri imenovanju volilnih organov je torej treba že od dneva veljavnosti ZLV-K upoštevati nove izobrazbene pogoje in zahtevo po pluralni sestavi organov.

Kot smo opozorili v uvodu tega dopisa, je skrajni rok za uskladitev splošnih aktov s spremenjenim zakonom šest mesecev po njegovi uveljavitvi, **to je 18. 6. 2025** (šest mesecev + 15 dni po objavi). Za morebitna dodatna pojasnila je na voljo Direktorat za lokalno samoupravo, nevladne organizacije in politični sistem, telefon 01 478 8541. Pisna vprašanja posredujte na gp.mju@gov.si s sklicem na zgornjo opravilno številko. Ministrstvo bo zagotovilo ustrezno strokovno pomoč občinam tudi na zato posebej sklicanih posvetih, namenjenih pripravljavcem občinskih splošnih aktov, o čemer boste obveščeni naknadno. Prvi bo že v ponedeljek, 9. 12. 2024, vabilo zanj ste prejeli z drugim obvestilom.

Jure Trbič
Državni sekretar